

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5 .

LA NOTA DE LA SEMANA

El secuestro de Sant Gervasi de Cassolas.

ELS QUE SE 'N VAN

Fot. de NAPOLEON

BALDOMERO GALOFRE

Un altre que abandona 'l món dels vius, deixant en las ja prou castigadas filas del art un buyt d' aquells que difícilment ó may més s' omplan.

Baldomero Galofre, el gran pintor catalá, tan estimat á Espanya com á Europa, com á América, exhalá dissapte 'l darrer sospir, emportantse'n ab ell aquella prodigiosa paleta en la qual semblava haverhi reunit la brillantés de color de 'n Fortuny, l' atreviment de 'n Goya y la fantasía de 'n Doré.

Traballador infatigable y enamorat del art, que veyá y sentía d' una manera original, propia, característica, sa vida sigué una série no interrompuda de triunfos, representats per numerosas medallas y distincions obtingudas en públichs certámens d' aquí y de fora.

Dotat d' un talent viu é impetuós y ab alas prou fermas pera volar fins á las alturas sols accessibles als genis, sa forsa creadora no conegué obstacles. Las grans telas, la miniatura, el dibuix al carbó, la *ilustració*, la difícil aquarela, tots els géneros abordá y en tots lográ fer sobressortir sa personalitat sempre victoriosa.

La mort, que temps há semblava anarlo envolcallant ab els fils d' una xarxa invisible, l' ha sorprés treballant en sa colossal obra *Espanya*; extensa colecció de quadros que havia de ser com un resúm de tot lo típic y pintoresch qu' en sas llargas excursions per la nostra península havia recullit en Galofre.

Descansi en pau el gran artista. Son nom, en tot el mon aclamat y conegut, queda per sempre més grabat en lletres d' or en el temple de la Inmortalitat; aquest somiat temple á quinas portas tants son els que hi truncan y tan poch els que, com ell, logran entrarhi.

À VOLA PLOMA

La musa de la Tragedia 'ns protegeix.

Primer ens fa l'altíssim honor d'enviarnos á la Cecília, l'heroína del carrer de Fuencarral.

Després ens posa d'una sola empenta á l'altura de Poitiers, proporcionantnos una secuestrada.

No una secuestrada de poch més ó menos, sino llegítima, autèntica, ab el seu corresponent llit de palla consumida y la fabulosa herencia qu' en aquests cassos es de rigor.

El descobriment va ferse 'l penúltim dimecres á la nit; pero com aquí som de costums morigeradas y retirém d'hora, fins el dijous no va divulgarse la *sugestiva* novetat.

—¿Ja ho saben?—deyan els primers poseedors de la noticia.—S'ha trobat una secuestrada.

—¿Viva?

—Y fresca... Es dir, fresca no, porque 'l quarto ahont la tenían es molt encufurnat; pero en fí, una secuestrada de carn y ossos... d'ossos més que de carn, ab totas las agravants de la lley.—

Com á nosaltres, per lo que toca á cosas d'aques-

tas, no hi ha ningú que 'ns passi la má per la cara, aviat va averiguarse tot.

La xicota vivía—si d'alló se'n pot dir viure—en una torreta de Sant Gervasi.

Una má misteriosa havia posat en autos á la guardia civil y aquesta, una nit se presenta allí y ¡nyach! —*¡Abrid á la justicial!*

—¿Qué volen?

—Registrar la casa y no deixar d'ella pedra sobre pedra. ¿Quánts son vostés, entre tots?

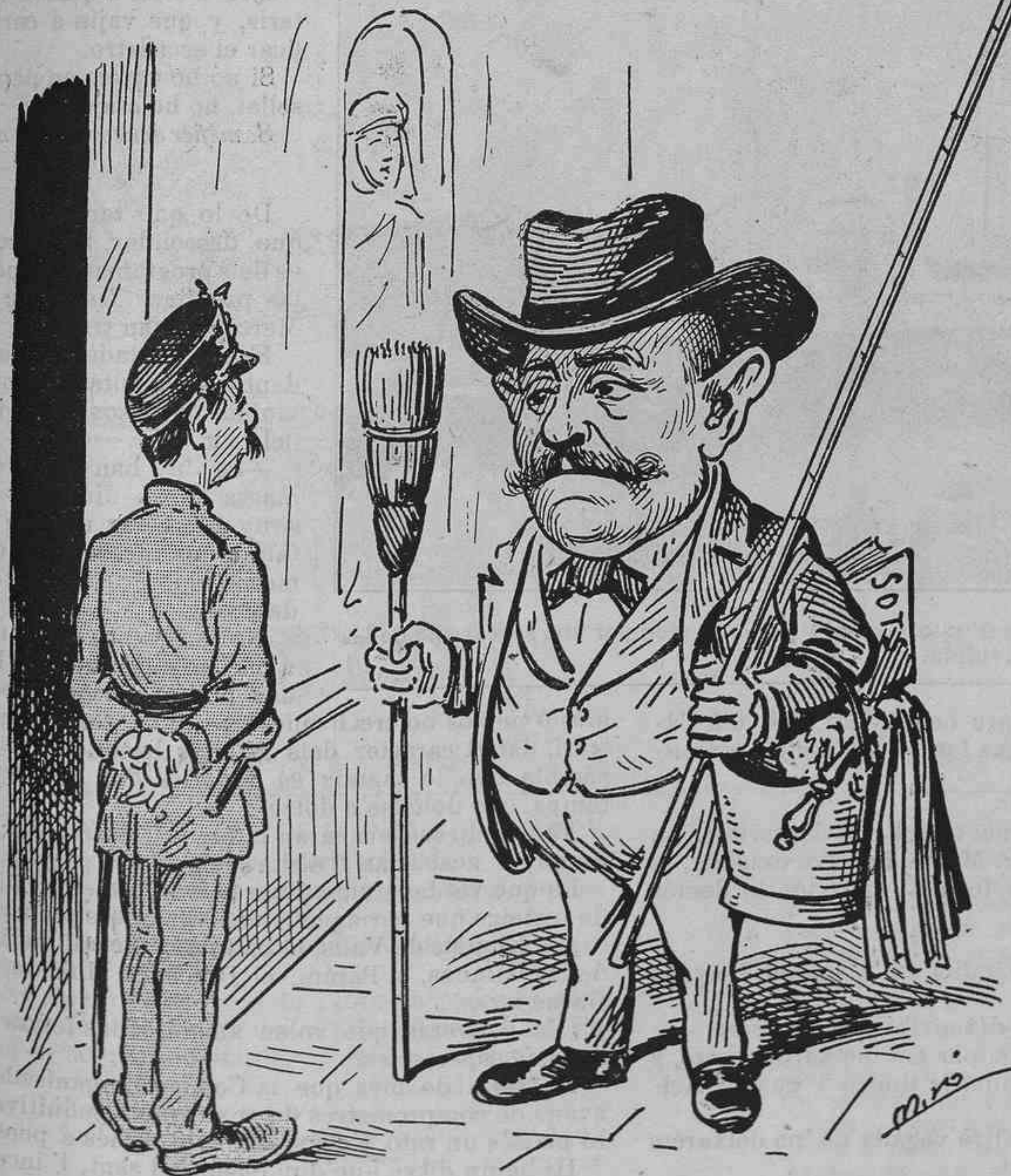
—Contanhi las gallinas y 'ls peixos del surtidor, vintitrés.

—Poca broma, que aixó es molt serio. Comensin á obrir portas.—

Y com que qui busca troba y la perfidia mata la cassa, els civils, á copia de buscar, trobaren á la secuestrada de la qual la misteriosa má els havia donat la pista.

Els detalls ab que

A LA PORTA DE LA CASA GRAN

—¿No es aquí que diu que necessitan un majordom?
—Torne V. un altre día: ahora l'amo está fuera.

las personas ben informadas adornavan la relació del trobo feyan po ar els péls de punta.

—Figúris un quartet del tamanyo d'un mundo mitjá.

—¡Horror!

—La infelís, sense altras prendas de roba que unas lliga camas desapariadas y una nube, jeya allí dins, sobre una máfega de palla...

—¿De blat de moro?

—De moro havia de ser, porque aquestas cosas sóls els moros poden atrevirse á ferlas.—

Y per aquest estil seguía la tenebrosa historia, ab tots els seus péls y senyals.

De per mitj, com es de suposar, hi havia un testament y una fortuna enorme, que devia anar á parar á la inquilina del mundo. La madrastra, apoyada per altres parents, desitjava apoderarse'n... y *voilà tout*.

—¡Ja está entesa la cosa! ¿Quína edat té aquesta de-ditxada?

—Vinticinch anys.

—¿Y quénts ne feya que la tenían tancada allí?

AL PORT DE BARCELONA

—Trenta.

—¡Ave María Puríssima!
Y á n' aquests sayóns que
aixís han martiritzat á un
àngel de Deu ¿no 'ls fu-
sellan desseguida?

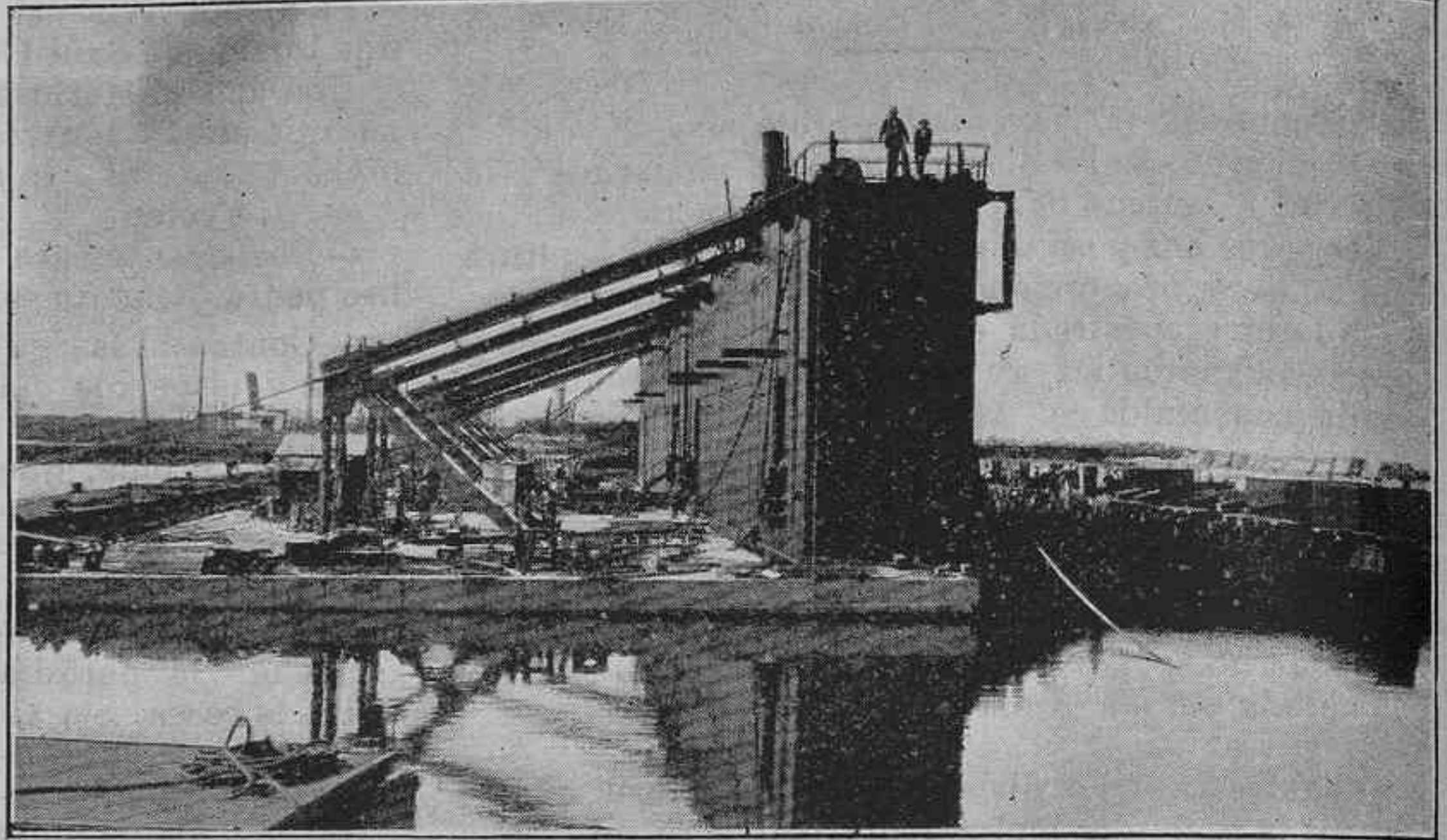
—¡Descuydi! Demá 'ls
pujan á Montjuich ab l' or-
dre de tancarlos immediata-
ment al zero.—

Aixó era 'l dijous.

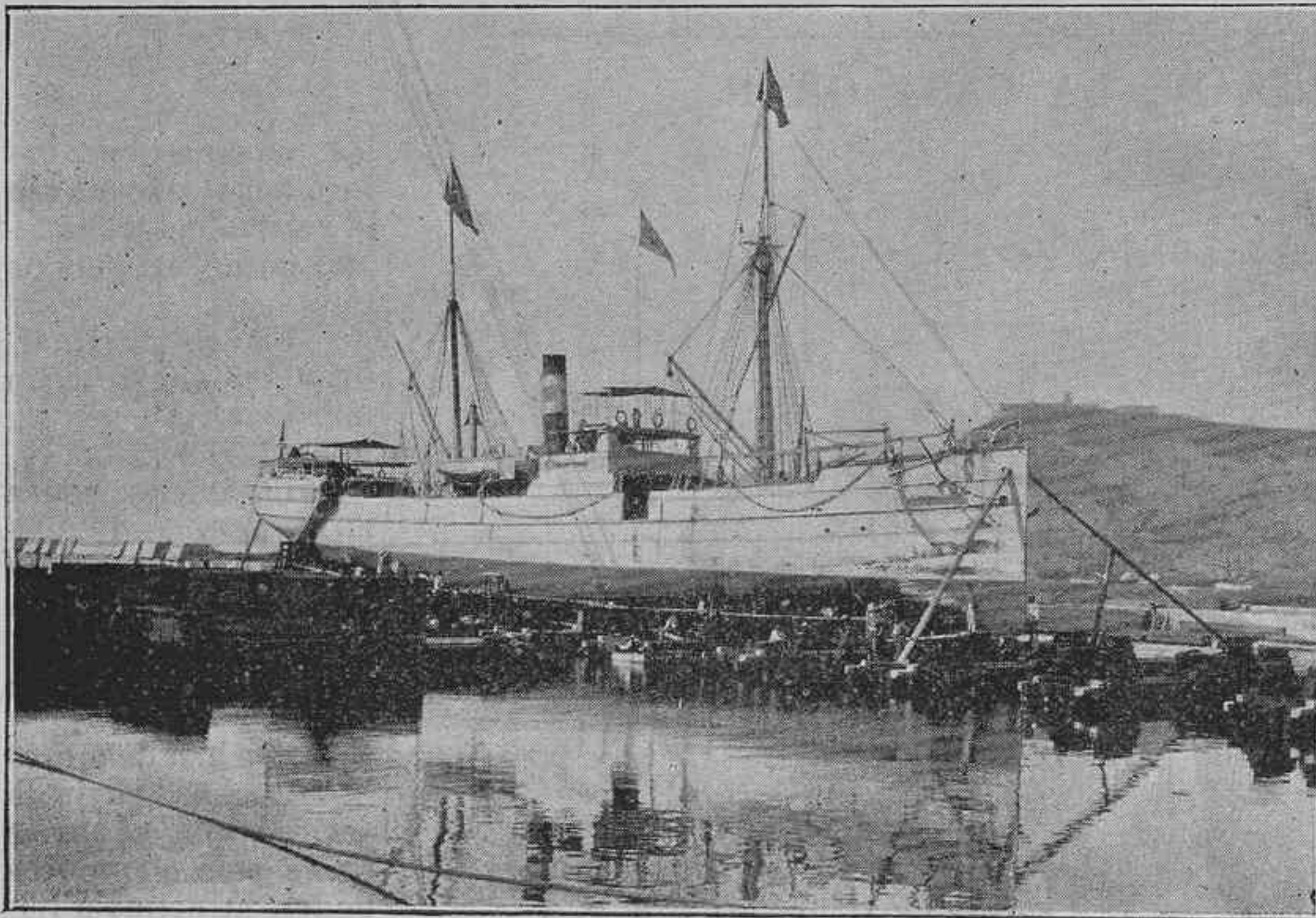
El divendres encare 'l
vam passar bastant indig-
nats, demanant el cap ó
alguna cosa dels *verdugos*
de la secuestrada.

Pero ¡ay! á la qüenta
Melpómene havia pres ma-
lament las midas, y als dos
ó tres días del descubri-
ment ens enteravam de
que no era tan fiero 'l lleó
com la musa de la tragedia
'l pintava.

—¿Saben alló del secues-

Probas del Dich flotant, verificadas á primers d' aquesta senmana.

Un vapor de 60 metros d' eslora, alsat y posat en séch per una sola secció de las tres en que 'l Dich está dividida.

tro? — deya un que sempre beu á Sant Just ó á Ca-
naletas, es á dir, en bonas fonts.—Ja poden comen-
sar á rebaixar.

—¿Es un infundi?

—Tant com infundi, no: algo hi ha de veritat. La
noya 's diu efectivament Mercé, la torre existeix, la
madrastra també, pero fora d' aixó, tot lo demás
está *sub judice*.

—¿Qué vol dir?

—Que fins al día del judici no 'n sabrem l' aygua
clara.

—Pues quant aquest día arribi ja 'ns avisará.—

Es lo que penso fer jo: per ara deixarho corre, y
'l día del judici oral ó final ja tindre 'l gust d' avi-
sarlos.

Pero consti que un' altre vegada no 'ns deixarem
engrescar tan fàcilment.

L' escarment de San Gervasi ens ha *despejat* las
potencias.

més ó menos no crech que 's perdi la cosa. Al con-
trari: dat el carácter dels artistes barceloníns, me
sembla que lo mateix es donarlos dos mesos de
temps, que donalse'n dotze.

Ab dos mesos, acabarán la feyna 'l darrer día; ab
un any, l' acabarian l' últim moment.

Lo que verdaderament me fa *admetlla* es la llista
de festeigs que per aquells días diu que 's preparan.
Els Xiquets de Valls, el ball de 'n Serrallonga, el
de las Gitanas, la Patúm, el Drach, la Mulassa, las
Cucas feras..

¿Va de veras que volen amenisar las festas ab
aquests espectacles?

No seria de més que la Comissió organitzadora,
avans de comprometes de una manera definitiva, s'
hi pensés un rato, y després... s' hi tornés á pensar.

Hi ha un ditxo que diu: Segóns el sant, l' incens.
Segóns l' importancia de la població, las festas
que li corresponen.

—¿S' ha descubert una
secuestrada? Molt bé.

Que 's cridi á quatre no-
taris, y que vajan á certi-
ficar el secuestro.

Si no ho veyém en paper
sellat, no ho creyém.

Se méfier des contrefaçons.

* * *

De lo que també hi ha
que desconfiar bona cosa
es dels programas que pera
las próximas festas de la
Mercé s' están trasant.

Molts ciutadans, fun-
dantse en la falta de temps,
viuhen recelosos y duptan
del éxit.

—Se 'n han recordat
massa tart — diuhen. — D'
avuy á llavoras no més hi
faltan dos mesos, y en dos
mesos es impossible fer res
de profit.—

No es aquest punt el que
á mí més m' intriga. Per
dos ni per quatre mesos

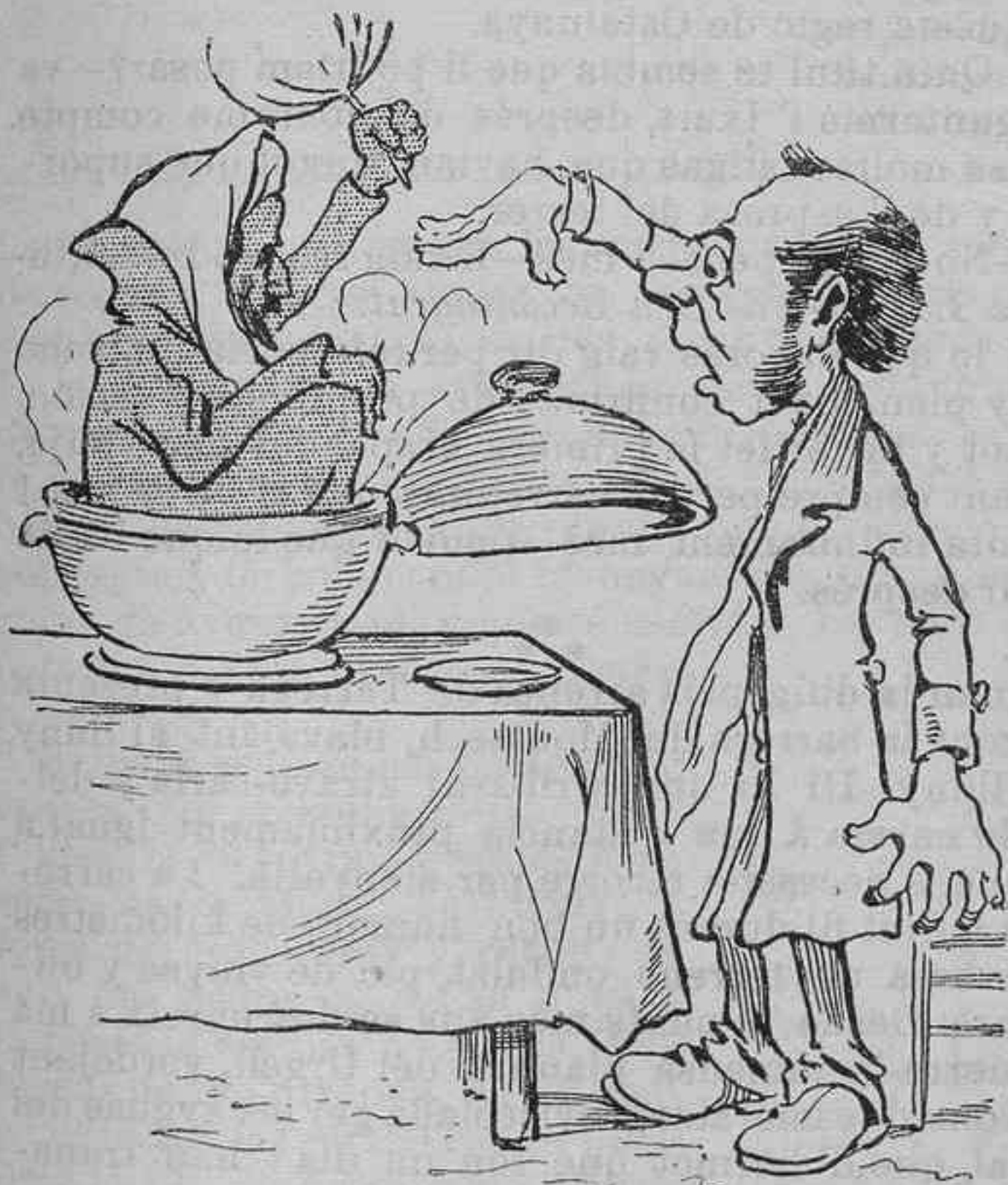
¡DITXÓS MORO!

Surto de casa, y á la porta 'm topo ab el moro.

M' arribo al café, y ja hi ha 'l moro.

Destapo la sopera, y 'm surt el moro.

Vaig al número 100, y ¡el moro!

Al Papiol, per exemple, la Patúm y el ball de bastóns poden ser un aconceixement.

A Barcelona, disfréssinlos com se vulgui, no pas-sarán de ser un adefessi.

Val, donchs, la pena de rumiarlo una mica aquest punt.

No sigui que després de tantes bocadas y tants gastos acabém per fer unas festas dignas d' un Papiol de 500 mil habitants.

A. MARCH

¡PROU!

Prou disbauxas, prou tiberis,
prou queridas, prou jugar,

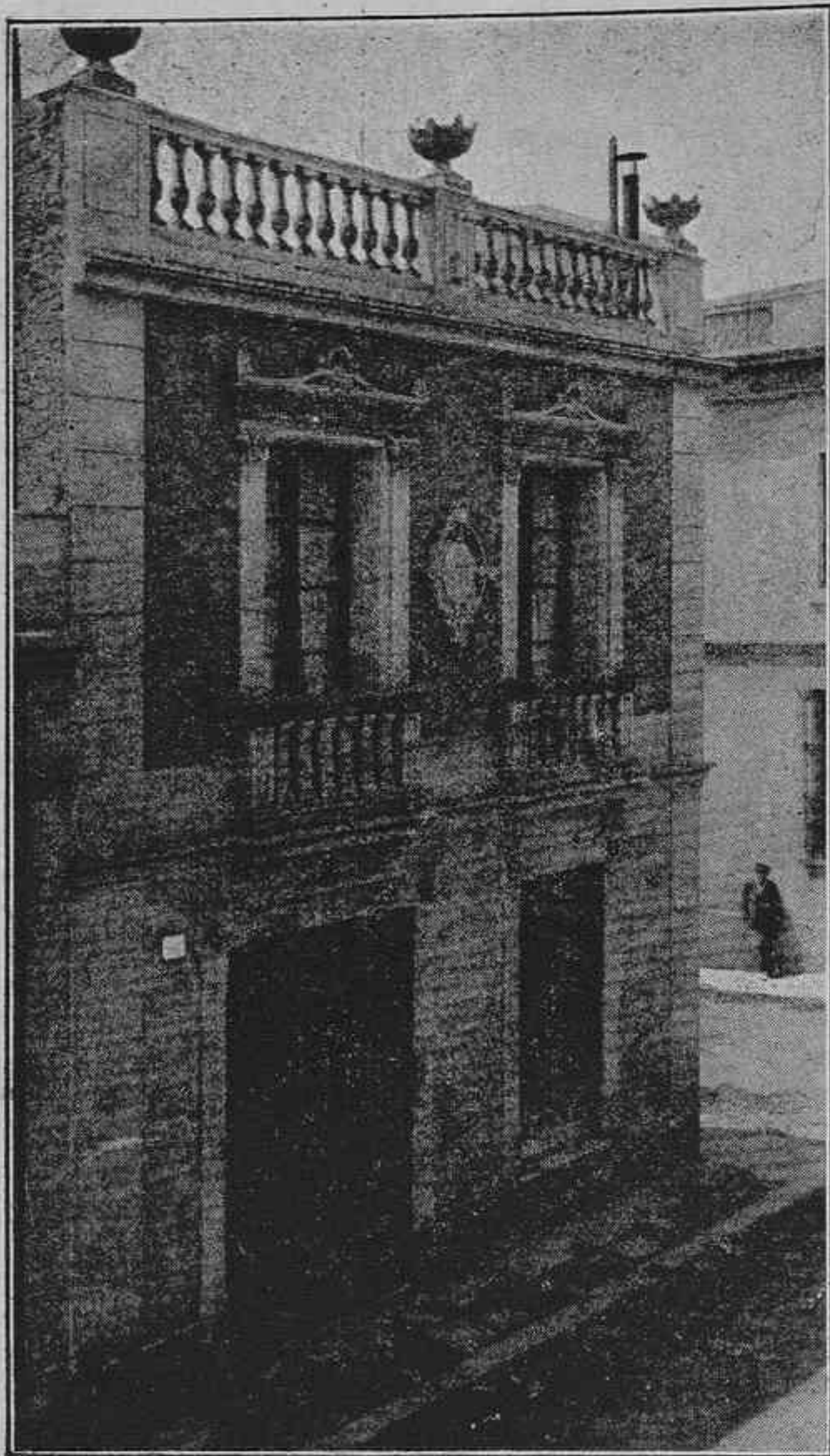
que la vida 'm precipita,
els diners me van marxant,
la cara se 'm fa pansida,
se 'm tornan els cabells blanchs,
soch mal vist per gent honrada,
passo com á un criminal,
trech la pau de ma familia,
tinch... prou, prou... vull acabar.

Comensaré vida nova
y ab esforços vull dedicarm'
al treball, qu' es vida honrada,
qu' es salut, que dona pau...

Avuy que duri la gresca
ara ja hi soch... tan se val...
Acabem la nit aquesta...
Ja comensaré demá...

TEODOR

EL SUCCÉS DE SANT GERVASI

Casa número 51 del carrer de la Salut, ahont vivía la secuestrada.

Casa de Salut de la Verge del Pilar, ahont la secuestrada está recullida avuy.

ESTIUHEJANT

DE BARCELONA Á LA POBLA DE SEGUR

V AJIN sumant: de Barcelona á Tárrega, quatre horas y mitja de tren; de Tárrega á Artesa de Segre, altrás quatre y mitja per no dir cinch de diligencia; de Artesa á Tremp, nou ben cumplertas de diligencia també, y de Tremp á la Pobla de Segur, un parell que també 's podrian fer en diligencia, pero 's fan en tartana. Total: vint horas llargas, que forman la primera etapa del meu viatge d' estiu.

Molts anys feya que 'l volía empendre aquest viatge al Pirineu de la provincia de Lleyda, y sempre l' alava aplassant, unas vegadas per falta de company, altrás per sobra d' ocupacions: algunas pel temor de tenir que usar horas y més horas de locomoció á estil d' Edat Mitja, en ple sigle del vapor y l' electricitat. Per fi, un bon amic meu de la Pobla de Segur, va decidirme, y may li podré agrahir els obsequis de que m' ha fet objecte, y las fruicions que m' ha proporcionat, dantme medis de recorre uns terrenos tan dignes de ser coneguts.

Recordo que 'ls amichs avuy difunts Ixart y Pellicer varen seguirlos per encarrech de una casa editorial, que acabava de publicar una obra descriptiva de Andalusia, ab el títul de *La Tierra de María Santísima*, y tractava de publicarne un' altra respecte á aquesta regió de Catalunya.

—Quín títul te sembla que li podríam posar?—va preguntarme l' Ixart, després de donarme compte de las moltas fatigas que havían tingut que suportar, y de l' aspresa del terror.

—No vos hi penseu més—li vaig respondre—tituleula *La Terra de Deu Reconsagrat*.

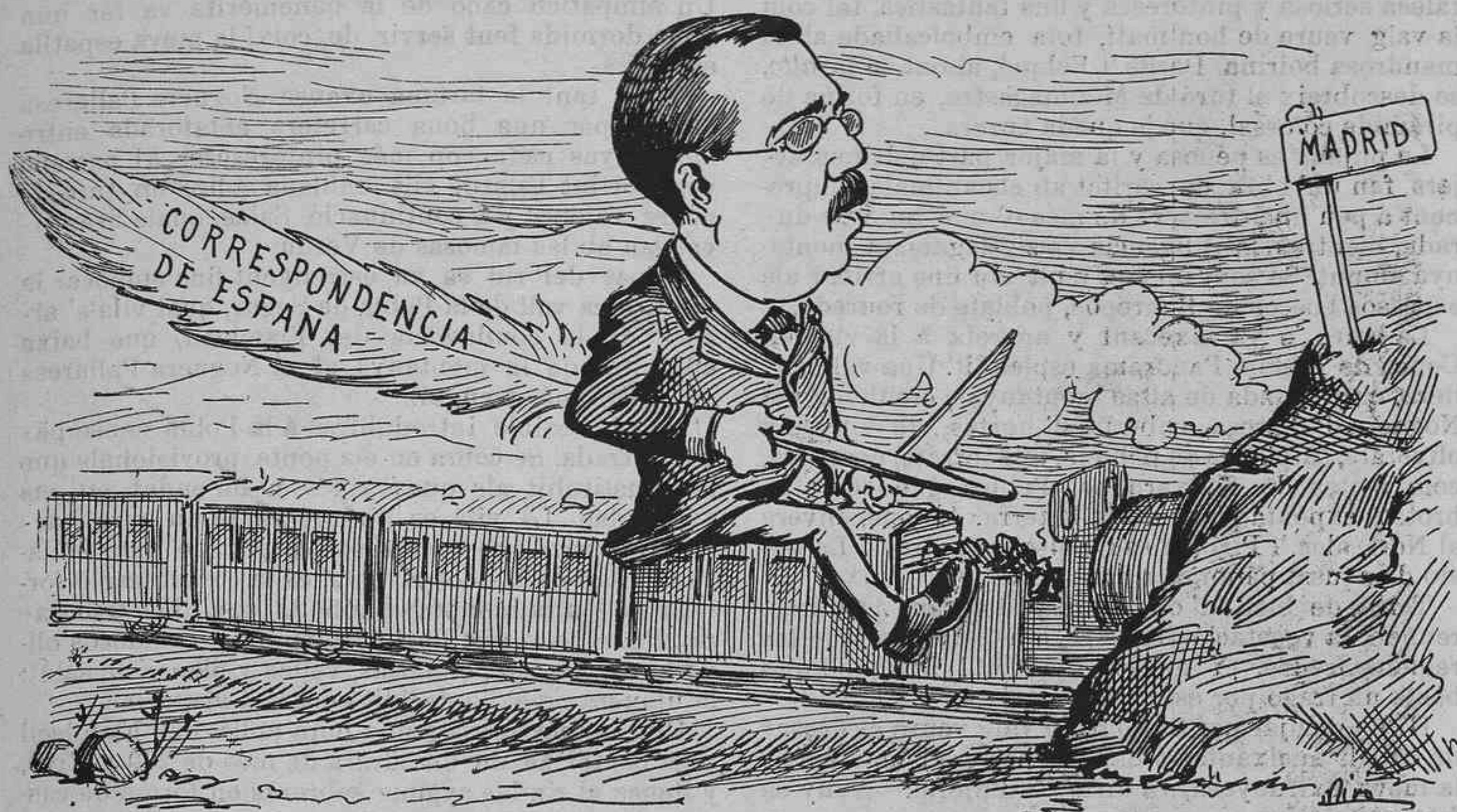
Y lo que llavoras vaig dir per referencia ho trobo avuy plenament confirmat de propia observació... ab tot y haver fet la primera etapa del meu viatge, rodant sempre per las carreteras, que si be es pesat resulta infinitament més cómodo que lo que ha de venir després.

Quan la diligencia arrenca de Tárrega 's presenta enfront la barrera del Montsech, blavejant al lluny del lluny. Hi ha que arribarhi a travésarla y deixar-la enrera á una distancia próximament igual á la que 's necessita recorre per atényerla. La carretera á dret fil durant un bon número de kilómetres atravessa un terreno ondulat, plè de vinyas y oliverars. Desde 'ls punts més alts se descubreix á má esquerra la immensa planura del Urgell, verdejant ab tons d' esmeralda, reviscolada per las ayguas del canal, que d' hermot que fou un día l' han transformada en un pompós verger. En la regió seca, arrán de carretera, s' efectua la batuda en totas las eras, ab acompanyament de canturia de cigalas.

Tot es torrat y de secá, el color de las pagesías, el dels poblets com Claravall, y més que res la cara dels pagesos. Y jala, alal la diligencia va avansant, atravessa la baixa serra de Almenara, tota pedregosa, y al fons de una vall gemada, que rega 'l canal, s' exten la vella Agramunt, ab sa hermosa iglesia románica y ab sas ricas hortas. Té aspecte de vila antigua y ben acomodada, y li donan fama 'ls seus turróns de mel y avellana. A poca distancia somriu Mafet: la gent del país ne diu *Malfet*, y *fa mal* nomenantla així perque jo 'us juro que *fa* de bon véu-rela tan xamosa y regalada.

A continuació hi ha qu' embestir la serra de Montclar, pera baixar á la vall del Segre. Las olive-ras, las alsinas y 'ls lladoners creixen allí arrapantse

LA RETIRADA DE 'N CORIA

Olorant la cessantía,
deixa la Majordomía
y pren la Correspondencia.
¡Aixó es tenir picardía!
¡D' aixó se 'n diu experiència!

per las rocas. Aguantan las margenadas de terras de conreu, llargas filadas de carreus, com els que empleavan els romans en las sevas construccions. La pedra de fil, ben esquadrada sense intervenció de picapedrer, abunda per aquells paratjes. Aixís hi abundés tant l' aygua potable. Si voleu beure vos haureu de contentar ab la pluvial que s' estanca en las bassas, térbola com si hi haguessen posat unas gotas de ayguardent, y que té sentida. La gent del país no 'n beu d' altra y están bons.

Baixant sempre per entre montanyas, per damunt de las quals s' alsa ja propera la majestuosa serra de Montsech, se guanya á forsa de gerigonsas y revolts la vall del Segre. El sol se 'n vá á la posta al arribar á Artesa, població de molt tránsit, en la qual conflueixen las carreteras de Lleyda á la Seu de Urgell y de Tárrega á Gerri pel Pallaresa, qu' es la que havém de seguir nosaltres.

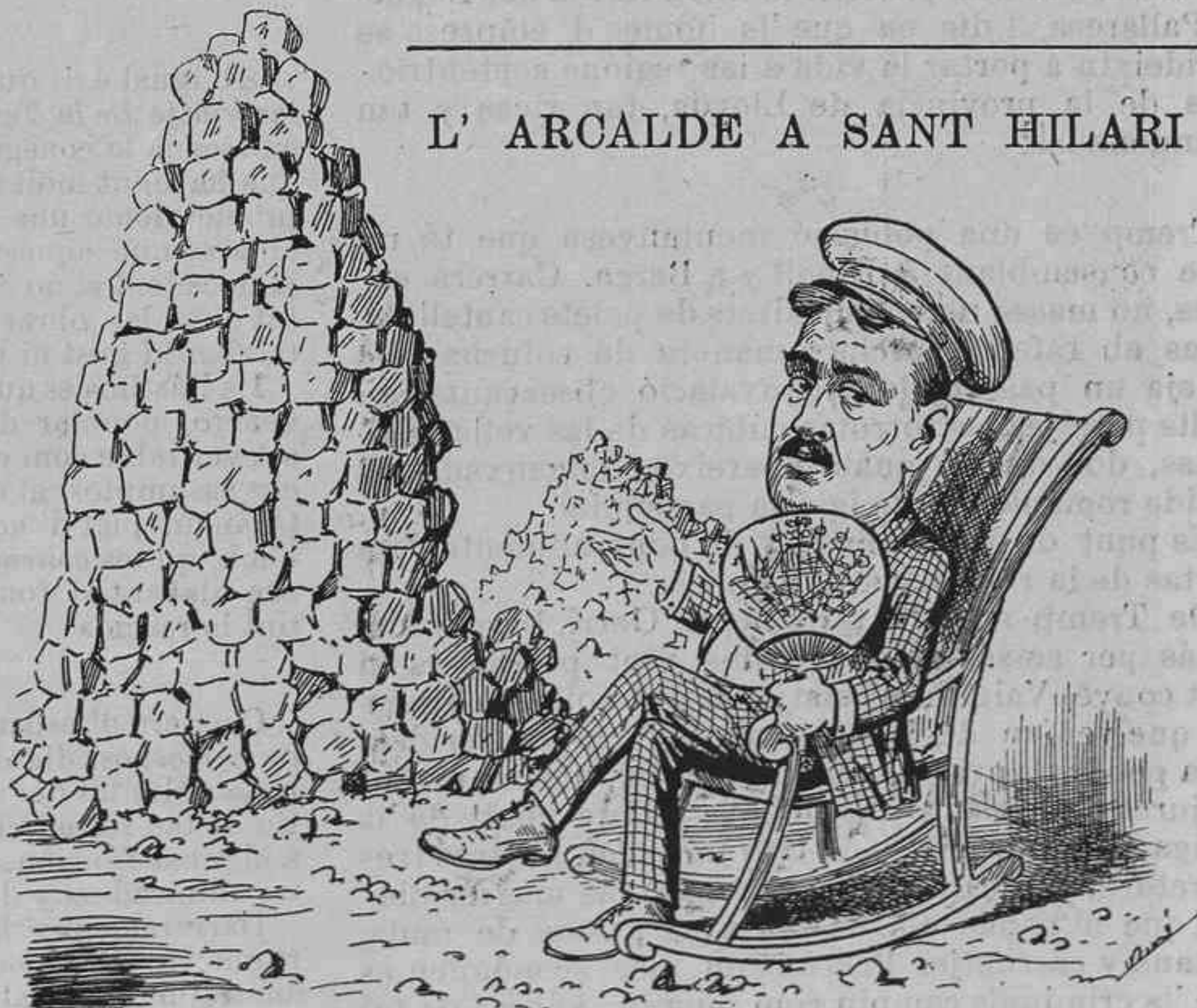
No ha cambiat Artesa el seu trajo de vila vella en la part baixa, tot presentant en l' alta, al llarch de la carretera l' aspecte de població moderna; ab sas novas construccions, sos hostals y la llum eléctrica, que á ben poch gasto li proporciona l' aygua del riu.

Unas quantas horas de descans—que bé las necessitava—precediren á la continuació del meu viatge á Tremp y la Pobla.

No eran encare las dos de la matinada quan arrancá la diligencia, y després de atravesar el Segre que somreya entre salzaredas á la llum platejada de la lluna, á l' altra banda del pont, se pot dir que comensa la pujada, cap al bosch de Comiols. A l' esquerra 's queda Vall Llebrera com incrustada en un petje de montanya.

El bosch de Comiols es una inmensa extensió de montanya solitaria, ab claps de terras de conreu,

L' ARCALDE A SANT HILARI

—Si torno á empunyar la vara, vull probar si ab la pedra que 's recull aquí empedro alguna cosa de Barcelona.

rouredas y molta olor de romanins y espígol. Naturalesa seriosa y pintoresca y fins fantástica, tal com la vaig veure de bon matí, tota embolcallada ab la mandrosa boirina. Desde 'l Folqué, ahont se fa *alto*, se descubreix el turó de Monmagastre, en forma de pirámide colossal, que 's queda enrera.

La pujada es penosa y la major part dels passatjers fan un' obra de caritat ab els animals, emprenent á peu una dressera de més d' una hora de durada, mentres la diligencia va zig-zaguejant montanya amunt. Se sent un fret molt viu fins arribar als espessos boscos de Bonrepós, poblats de roureda.

La boira 's va aixecant y apareix á la vista la Conca de Tremp. Panorama espléndit. Una vall riellera, enrevoltada de altas montanyas, creuhada pel Noguera Pallaresa, cuberta d' hortas, de vinyas y oliverars, salpicada de poblets, tots torrats, negrosos, com motas de muixarnons. Pobles que semblan brotats expontáneament de la terra. Al fons, envers al Nort, alsa 'l Pirineu sas moles gegantinas. La visió de aquest panorama paga 'l viatge.

Terra de blat, d' oli, de vi y de grans pasturas, reuneix la vegetació de las regións calentas y de las regións fredas. ¡Y quín vi s' hi cull! D' aquell que basta un trago per escalfar las galtas.

Hi ha menjar per tothom. Jo vaig veure al passar un cavall apeixantse á una garbera. Al manifestar la meva extranyesa, va dirme 'l majoral:—Avuy es festa.

Y en efecte, era un diumenje; pero la Conca de Tremp, en aquesta estació de l' any, la troba 'l visitant vestida de festa sempre. La vila que li dona nom la senyoreja, al bell mitj, en la rivera del riu, com capital de tota una encontrada rica y galana, que conta algunas dotzenas de pobles els uns encinglerats, els altres mitj-amagats en las allans que alimentan al Noguera, alguns en la mateixa vaguada del riu.

Sant Salvador de Toló y Vilamitjana son las dos poblacions que atravessa la carretera, ans de arribar á Tremp; dos vilatjes adormits á la sombra dels frondosos oliverars. Desde la rampa que puja á Tremp, se veu enrera 'l Montsech ab el tall de Terradets, una bretxa formidable per la qual s' escorra 'l riu. Per allá passará la línea férrea del Noguera Pallaresa, 'l día en que 'ls homes d' empresa se decideixin á portar la vida á las regións septentrionals de la provincia de Lleyda, tan ricas y tan abandonadas.

Tremp es una població montanyesa que té un ayre consemblant á Ripoll y á Berga. Carrers estrets, no massa nets, empedrats de palets cantelluts, casas ab ráfechs, archs á manera de cofurnas. La rodeja un passeig de circunvalació observantse en molts paratjes las torrotas cúbicas de las vellas murallas, dos de las quals apareixen enganxadas al ábside románich de la iglesia parroquial.

Es punt de molt tránsit y de bons aliments. Las hortas de la rivera son una delicia.

De Tremp surt la tartana de Gerri, llargaruda, capás per setze, divuyt y fins vint passatjers si tant convé. Vaig fer el viatge ab una colla de aranesos que venían de Lleyda, ahont sigueren cridats pera pendre part en un judici oral, uns en calitat de jurats, altres de testimonis. ¡Pobra gent! Se 'ls obliga á fer un viatge de tres jornadas y altrás tres de retorn, y encare se 'ls escatiman las magres dietas, que á penas els bastan pels gastos de mula, tartana y carruatje. Per ells lo més económic es que 'ls criminals campin com puguin. Apesar de tot estavan alegres, y l' arcalde de un poblet, ab cara de Bertoldo, cantava ¡horrorísense 'ls de *La Veul*

cansons flamencas ab una veuharra que aixordava. Un simpátich cabo de la benemérita va fer una bona dormida fent servir de coixí la meva espatlla esquerra.

Y en tant la tartana avansa Noguera Pallaresa amunt per una bona carretera entaforada entre montanyas cada cop més pintorescas. Al pas ens van sortint Talarn, vila enfilada sobre un turó de pedra rojenca y á continuació Salás, quals firas rivalisan ab las famosas de Verdú.

El pas del riu se va estrenyent fins embocar la pintoresca vall de la Pobla de Segur, qual vila s' aixeca en la confluencia del Flamisell, que baixa alborotat de la montanya, ab el Noguera Pallaresa que corra més tranquil.

No es possible introduhirse á la Pobla sense pagar entrada. Se cobra en els ponts provisionals que han sustituhit als que 'l riu se n' ha endut en sas avingudas. La vila es pintoresca, té un ayre bastant modern que revela son desitj de anar endavant. Clau de las dos riveras, es la comunicació forçada de l' alta montanya, tota la qual li es tributaria. Posseheix una horta espléndida, frondosos oliverars y vinyas pomposas, vellas y plenas de salut: la filoxera no s' ha decidit encare á visitarlas.

Una séquia presa á una hora enllá del Flamisell rega las terras de un' altura de més de 200 metres, y llenza al riu las ayguas sobreras en forma de cascadas.

Terra regalada y frescal, poblada de gent seriosa, més dada al negoci que á la expansió, sembla que visqui esperant el xiulet de la locomotora pera llansarse á grans empresas. Es avuy el punt de partida pera las excursions del Pirineu lleydatá.

P. DEL O.

NOVEDATS

Ab igual éxit que havia obtingut la *reprise* del popular viatge *De la Terra al Sol* ha sigut posada novament en escena la coneguda sarsuela *De Sant Pol al Polo Nort* que ha sigut molt aplaudida y, á jutjar pel primer día, promet donar uns *entradóns* de primera, demostrantse ab aixó que aquest género d' obras que algú creya, no ja decadent si no del tot olvidat, no pot morir en absolut quan las obras son degudament presentadas, no estalvianthi gust ni pissetas.

La llástima es que no hi hagi avuy qui 'l cultivi aquest género, popular de debó y dintre 'l qual s' hi pot fer art veritable com en tots els géneros, procurant adoptar els assumptos al día y modernisant els procediments. Quan un plat d' aquestos se serveix ben amanit al públich, qu' es *gourmet* consumat, aquest correspon sempre alaband al fondista y, lo que es mes positiu, reptint la racció.

TÍVOLI

Com era d' esperar donat el taran-ná del públich que ha correspost dignament als mérits indiscutibles y á la bona voluntat de 'n Ramón Blanxart, el despido definitiu de tan festejat artista va aplassarse pera donar lloch á algunas funcions més, ab regositj dels seus entusiasmas tas admiradors y de l' empresa.

Darrerament s' ha fet aplaudir de nou l' eminent barítono en *Gli Ugonotti*, quína primera representació va anar dimars passat y obra que per ser una de las preferidas y més conegudas dels barceloníns, y tenint en compte els elements de que 's disposava, feya temer una relliscada. El resultat, ab tot, ha superat als desitjos

—¿Per qué servirà aquesta palla, noya?
—La fina, per fer barrets.
—¿Y l' ordinaria?
—Per... márfegas.

¿PESCADORA?

dels vaticinistas més exigents. Apart del verdader héroe, el simpático Blanxart, que diu la part de Nevers admirablement y que després de la *fermatta* del primer acte ja ha rescabalat als *morenos* dels vuytanta cinch céntims que 'ls costa l' entrada, apart d' ell, se distingeixen en sos respectius papers las senyoras Gardetta, Homs y Gabbi; y els Srs. Quadri y Sabellico; formant un conjunt recomanable com no s' acostuma á obtenir en teatros d' aquesta categoria.

Als coros, tan als de *caballeros* com als de *señoras*, se 'ls hauria de treure la són de las orelles. El de femellas del segon acte y el del *rataplam* del tercer resultan absolutament carquinyolis.

El mestre Barata dirigeix la partitura ab ganas de quedar bé, trayent de l' orquesta tota mena d' efectes relatius y arrencant dels cantants tots els *pinyols* possibles.

Va sempre sola, 's diu Sila
y neda com una anguila.

CONCERTS
EUTERPE

El que va celebrarse divendres, día de Sant Jaume, resultá interessant com pochs, per lo escullit del programa y per sa acabada execució. Infinitat de pessas tingueren que ser repetidas á instancia del públich *matiné* que omplía tota classe de localitats.

La nota dominant va donarla l' estreno de un coro des-

criptiu, *La séga*, del mestre D. Cándido Candi, qui fou ovacionat per lo molt que agradaren las delicadas melodías que componen l' obra y per la grandiositat del seu conjunt que recorda la manera de las bonas obras del immortal Clavé.

El jove mestre Rafart que 's mostrá incansable en la direcció de totas las demás composicions, portá *La séga* ab valentía y coneixement, de modo que 'ls coristas del *Euterpe* semblan tots uns altres. Y es que per la regeneració de la simpática societat, al aixerit y estudiós director actual lo que li sobra es voluntat y entusiasme.

GRANVIA

Després de *Donna Juanita*, *La Poupée*; després del pebre, la mostassa. Continúa no escassejanthi la concurrencia amiga de las sensacions fortas, de la qual ne forman part respectables calvicies.

Amenisan las funcions la Bella Monterde, xicota bellugadissa y rodanxona que balla tangos *quintaesenciats* y el popular Juanito Pardo que cantant jotas aragonesas entusiasma als *maños* de la colonia.

Demá benefici de la Rosalía Ilardi ab una escullida funció de color pujat.

N. N. N.

BESTIAS FELISSAS

—Desde qu' hemos portat á nuestros caballs al Parque, ¡mire V. que guapos y rechincholats se nos han puesto!

DESDE BIURE

Amich lector: Si ets dels mortals que poden fugir de la caló que 'ns estabella y buscá en un recó de la montanya la sanitosa fresca, no 't dirán res de nou aquestas ratllas escritas sota 'ls pins y sota l' herba, mes si ets dels condemnats á rebre impávit, fermat al teu negoci, el sol que crema llegeix aquestos versos que publico porque 't moris d' enveja.

Aquí tot es bonich, tot frondosíssim; las ayguas son molt frescas y tan fortas que 'ls mes débils estómachs

ELS ESTIUHEJANTS Y 'L GUÍA

fin las pedras paheixen;
dels cargols y dels musclos els de Biure
closcas y tot es menjan.

Espígols, romanins y farigolas
de perfums suavíssims l' ayre impregnan
ofegant la farúm desagradable
que las corts y els femers arreument llensan.

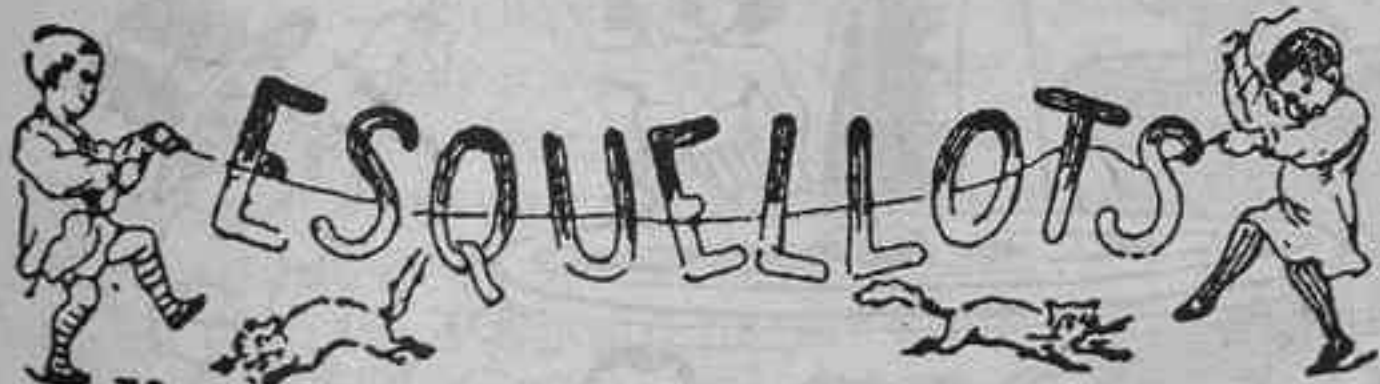
El cant dels batadors y las cigalas
y els rumors de la selva
forman de día un desconcert armónich
que fa venir desitjos d' aná á jeure,
y rellevan de nit als concertistas
desvetllant á las pedras,
els marfulls ab sas músicas,
el xisquet de gripaus, mussols y meucas
el cant de las granotas
y els rumors de la selva.

Els aliments son bons y sanitosos
el pá, quan es del día, es tou y tendre
y las latas de llús y de sardina
segú que no las menjan
mes bonas ni á Madrit ni á Barcelona;
fins el ví es de primera
ab el seu puntet d' agre
que conforta y refresca.

En fi, lector amich, d' aquest bell poble
no 't vull cantar ja mes las excelencias
perque si acás el públich s' enteraba
de que en aquest recó hi ha fonts tan frescas
com las de mas Carol, Carlá y Magino
á l' any que vé tinch pó qu' hi hauria empentas,
y en aquest sot feréstech de Segarra
set personas no mes hi están estretas.

Aquest lloch, donchs, per mí tot sol el guardo;
no hi vinguis pas may, creume.

JEPH DE JESPU

Ara que tant se parla de monuments y estatuas;
ens permeterém fer sobre la materia unas pre-
guntas.

¿Qué hi ha del projecte de monument dedicat al
popularíssim autor dramátich don Frederich Soler
(Pitarra) y quina primera pedra fou tan solemne-
ment colocada anys enrera al davant del teatro
Principal?

¿Qué s' ha fet del entusiasme ab que llavors s'

—¡Tafoy!... Son ben animals de pagar per anar en
burro. Jo, si hi hagués d' anar tanta estona, encare vol-
dría cobrar.

acullí la idea; entussiasme que donava dret á esperar que no tardaria á veure's realisada?

¿En qué pensa la Comissió encarregada de portar á cap aquest pensament, un dels més grats y simpátichs á Catalunya?

¿Ahont son els fondos recaudats ó suscrits? ¿A quánt ascendeixen?

¿A qué 's deu que un pensament rebut ab tan calor, sigui mirat avuy ab tan extranya apatía?

No volém discutir ni rebaixar els mérits de ningú; pero aquí ahont pera aixecar una estatua á n' en Robert s' han recullit ja mils duros; aquí ahont l' endemá de ser enterrat en Verdaguer ja 's parlava de *monumentarlo*, resultaria cruel, injust y fins vergonyós que 'l creador del teatro de la terra, el que ab sa ploma incansable feu més *catalanisme* que molt altres als quins no es necessari anomenar, se quedés sense altre monument que la primera pedra enterrada sota l' empedrat de la plassa del Teatro y la bona memoria que d' ell guardan y guardarán sempre tots els bons cataláns.

De totas maneras, las preguntas que volíam fer, fetas están. Si la Comissió dorm, fora bó que 's despertés, y si no es muda, creyém que 'l públich li agrahiria molt que contestés alguna cosa.

Vaja; que sigui l' enhorabona.

En el certámen musical celebrat á Valencia ab ocasió de las últimas festas, la nostra banda municipal ha alcanstat el primer premi, consistent en cinch mil pessetonas en diner contant y sonant.

¡Tira peixet! No se 'n cullen gayres de melons d' aquest calibre á l' horta valenciana.

Lo qu' ara han de fer els músichs de la banda ab aquests quartos—que, segons sembla, han sigut re-

partits entre ells com á bons germans—es guardársels.

¿Saben per qué?

Per comprar benzina.

Ara tenen el trajo nou y potsé 'ls semblará que no; pero ja la necessitarán aviat!... Ja ho veurán!

Extranyesas del ram de consums.

Dels cinch regidors que figuran en la comissió d' aquest nom, tres ó quatre son á fora.

El jefe superior dels burots també 's troba estiu. hejant per aquestas montanyas.

Y no obstant y aixó, ara que sembla que 'ls ingressos haurían de baixar, ara precissament pujan qu' es un gust, de manera qu' entre la recaudació d' aquests días y la obtinguda en igual período del any anterior, hi ha á favor del actual un augment d' algunas mils pessetas.

¿Cóm s' explica aquest misteri?

¿Es que ni l' inspector general ni 'ls individuos de la comissió saben lo que 's pescan en materia de consums?

¿Es que, com sol succehir en aquellas casas en que tothom mana, si aquest ram habitualment no va bé es cabalment per excés de directors?

Sigui lo que sigui, convindría averiguarho.

No tot ha de ser parlar de las próximas festas de la Mercé, senyors de la Casa Gran.

¡Aleluya!

Las companyías del gas han comunicat al públich la grata noticia de que desde 'l primer del propvi-ent novembre tornarán á regir els preus antichs.

¿A qué 's deu tan expontánea generositat?

Perque las companyías del alumbrat son com els

BANYS A LA TORRE

—Quan l' aygua va escassa,
s' ha d' estalviar [noys!]

TORNANT DE VALENCIA

— ¡Cinch mil xufles y una juerga
que 'ls àngels hi van ballar!...

¡Que vajin venint concursos!
Dona gust aixís sonar.

jesuitas: quan se penjan es perque 'ls surt á compte.
¿Qué diable deurán guanyarhi ab aquesta rebaixa
de preus?

Dugas noticias.

«El senyor García Faria, aquell famós enginyer,
autor d' una cloaca que 'l mateix día de l' inaugura-
ció va enfonzarse, insisteix en demanar al Ajunta-
ment un reguitzell de centas mils pessetas que
aquest no li deu.»

«La Cecilia Aznar, segons telegrafian de Madrit,
ha fet novas declaracions.»

— ¡Ayay! — exclamarán vostés. — ¿Que té que veure
la Cecilia Aznar ab el senyor García Faria?

— ¿Qué? ¿Ignoran tal vegada que tots dos deuen
la celebritat de que disfrutan á la mateixa cosa?

— ¿Quína cosa es?

La planxa. No 's pot parlar de la Cecilia sense fer
referencia á la planxa del carrer de Fuencarral; no
's pot anomenar al senyor García Faria sense recor-
darse de la planxa del Dormitori de Sant Francesch.

¡En Coria ens ha deixat!

Nombrat redactor en jefe de *La Correspondencia
de España*, ha abandonat el càrrech que á la Casa
Gran desempenyava y l' altre día va marxar cap á
la cort.

Barcelona pert un majordom que no se 'l me-
reixia.

Madrid guanya un periodista que se 'l mereix de
debó.

De tots modos, ja ho sab el, encare que solemne,
simpátich don Martí:

Majordóm ó periodista
tóquila y hasta la vista.

Densá que s' ha construït l' estació-apeadero del
Passeig de Gracia, no 's veuen més que papers
blanchs en els balcóns de las casas de aquells en-
contorns.

Sembla que 'ls inquilins fugin de soroll, de trapi-
dació, de xiulets de locomotora... y en aixó, que 'm
perdonin, fan mal.

Perque tota la molestia de avuy queda compensa-
da ab l' expectativa de una topada de trens, espec-
tacle de un gran interés pels aficionats á las emo-
cions fortes.

Ja veurán com el día en que comensi una ratxa
de aquesta mena d' accidents els pisos que avuy
quedan per llogar fins pujarán de preu.

D. Manuel Girona es incansable.

Ell va lograr fer construir l' Aduana nova en el
moll de Sant Beltrán, en quals immediacions posse-
heix no pocas fincas.

Y ara treballa perque s' instalin las oficinas de
Correus y Telégrafos en la part del edifici de l' Adu-
na vella que ha quedat desembrassada.

Es á dir, en un siti molt apartat per la inmensa majoria dels barcelonins; pero en cambi no molt lluny de la casa de D. Manuel.

Que Deu li dongui molts anys de vida pera poder empendre semblants obras, y fins per veure canbiat el nom de la capital de Catalunya.

En lloch de Barcelona, que 'n diguin *Girona* de una vegada.

Passan de 25 els advocats de Madrid, que 's disputan la gloria d' encarregar-se de la defensa de la Cecilia Aznar.

La qual per seguir incomunicada se veu privada d' escullir al que li fa més pesa.

Ella al fi triará. Pero ja veuran com el que resulti favoregut li pagarà la distinció, fentla passar per boja.

Es molt justa l' observació del amich *Doys* de *La Publicidad*.

Quan vulguin saber si un periódich s' ocupa ó no de certs assumptos de caràcter lleig que afectan al clericalisme, no han de mirar més que la secció dels anuncis.

Si hi veuen incerts els de la *Companyia trasatlántica*, ja 'l poden llessar sense mirarlo; ó be no 'n parlarà per dissimulo, ó si 'n parla, serà en termes apassionats contraris á la veritat dels fets.

La *Trasatlántica* y 'l clericalisme navegan de conserva.

Y 'ls periódichs sense independència son els peixi-minuti que s' aprofitan de las sobras.

Gran protecció 's dispensa al vicari de Zarauz que 's dedica á vaticinar el temps. Segons sembla, en las altas regions li tenen una gran voluntat.

En cambi, á Catalunya, tenim un Dionís Puig, quals estudis de tota la vida, comprobats victoriosament en l' Observatori de París, no han merescut fins ara tota l' atenció que 's mereixen.

L' amich Puig s' haurá de convencer de que va esguerrar la carrera. En materia de metereologia, aquí á Espanya únicament poden prosperar els *zagozanos* ab sotana.

Llegeixo:

«Al marqués de Comillas le han robado la cartera durante su viaje á Santiago para asistir al Congreso Católico.

»Pero ¡oh torpeza del carterista! estaba vacía.»

¿Buyda del tot? No ho crech pas, encare que m' ho jurin.

Si no hi portava ni la cédula personal, sempre hi portaría 'l butlletí de haver complert ab la parroquia.

A la provincia de Sevilla s' hi nota, segons diuen, una verdadera plaga de tarántulas.

Es la tarántula una aranya que quan pica encomana las ganas de ballar.

Per aquests cassos, ja ho tenen á Sevilla tot previst. Hi ha allí societats de socorros mútuos que mitjansant l' abono de una petita cantitat, proporcionan als picats de la tarántula 'ls més hábils tocadors de guitarra, perque puguin desfogarse ballant, fins á treure's del cos el virus de l' aranya.

Imagíninse ara quína manera de ballar no 's farán els que 's trobin necessitats dels bons serveys dels guitarristas.

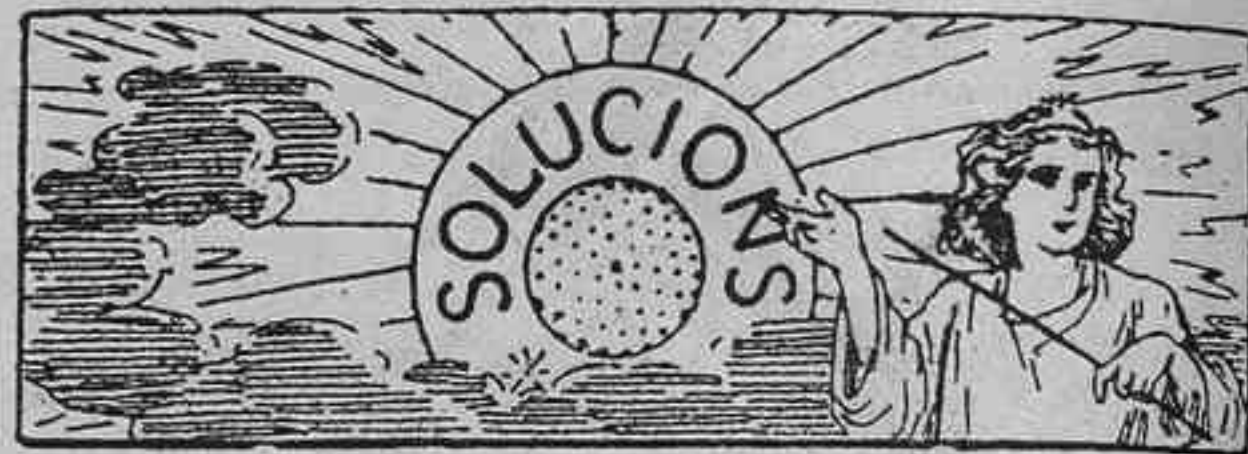
¡La guitarra-terápia! Un nou sistema curatiu purament andalús.

Després de tot, més val aquí que á ca 'l apotecari.

Franquesas entre amichs:

—¿Quína edat tenías, Lluís, quan vas casarte?

—No ho sé de cert; lo únich que recordo vagament es que no tenia encare us de rahó.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*En-ca-mi-na-do-ra*.
- 2.ª ID. 2.ª—*Be-a-tas*.
- 3.ª MUDANSA.—*Coixa—Caixa—Cuixa*.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Los papers del amor*.
- 5.ª INTRÍNGULIS.—*Boquería*.
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Per caps grossos los nanos*.

XARADA

—¿Qué tres girada vá prima respecte á alló?

— Que no dos dos-invers si podrá ser el tot á entrada de fosch.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

En Quico, xicot com cal, te una llupia en el total y segons las veus vehinas li vá fe un tot de sardinas.

UN ASSISTENT ASSISTIT

TRENCA-CLOSCAS

PILAR COR

SOLSONA

Formar lo títul de dugas aplaudidas obras líricas catalanas.

ALBERTET DE VILAERANCA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Títul de noblesa.
- 4 2 3 7 6 7.—Nom de dona.
- 3 2 6 1 7.—Animal.
- 6 2 1 7.—Los arbres ne tenen.
- 3 5 6.—En l' aritmética.
- 2 6.—Part de la persona.
- 4.—Consonant.

A. RIBAS LL.

GEROGLÍFICH

LO X

REY

no pagá

NOE

S P A P A I X

ANTONI FELIU

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Oim.
Tinta Ch. Lorilleux y C.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Últimas novedades

LOS
MEJORES CUENTOS

de los mejores

AUTORES ESPAÑOLES CONTEMPORÁNEOS

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

LUIS VALERA

Sombras Chinescas

*Recuerdos de un viaje
al Celeste Imperio*

Dos tomos, Ptas. 5.

B. PÉREZ GALDÓS

LAS TORMENTAS DEL 48

Tomo 1.º de la 4.ª serie

DE

EPISODIOS NACIONALES

Ptas. 2

BARCELONA Á LA VISTA

ÁLBUM DE 192 FOTOGRAFÍAS

encuadrado con magníficas planchas en oro y negro

Pesetas 8

MANUAL

DEL

Dr. DEHAUT

Medicina. Higiene.
Farmacia
y Cirugía Doméstica

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

MEDICINA

Y

FARMACIA DOMÉSTICAS

POR

F. V. RASPAIL

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

CIRO BAYO

HIGIENE EN EL VERANO

Y DE LOS

VERANEANTES

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

REMEYS CASULANS

PER M. ROMEU GUIMERÁ

Preu 1 pesseta

ARTE

DE DIBUJAR

SIN MAESTRO

Ptas. 1

Doctor Veressaief

CONFESIONES

DE UN MÉDICO

Ptas. 3

CIRO BAYO

HIGIENE SEXUAL

DEL SOLTERO

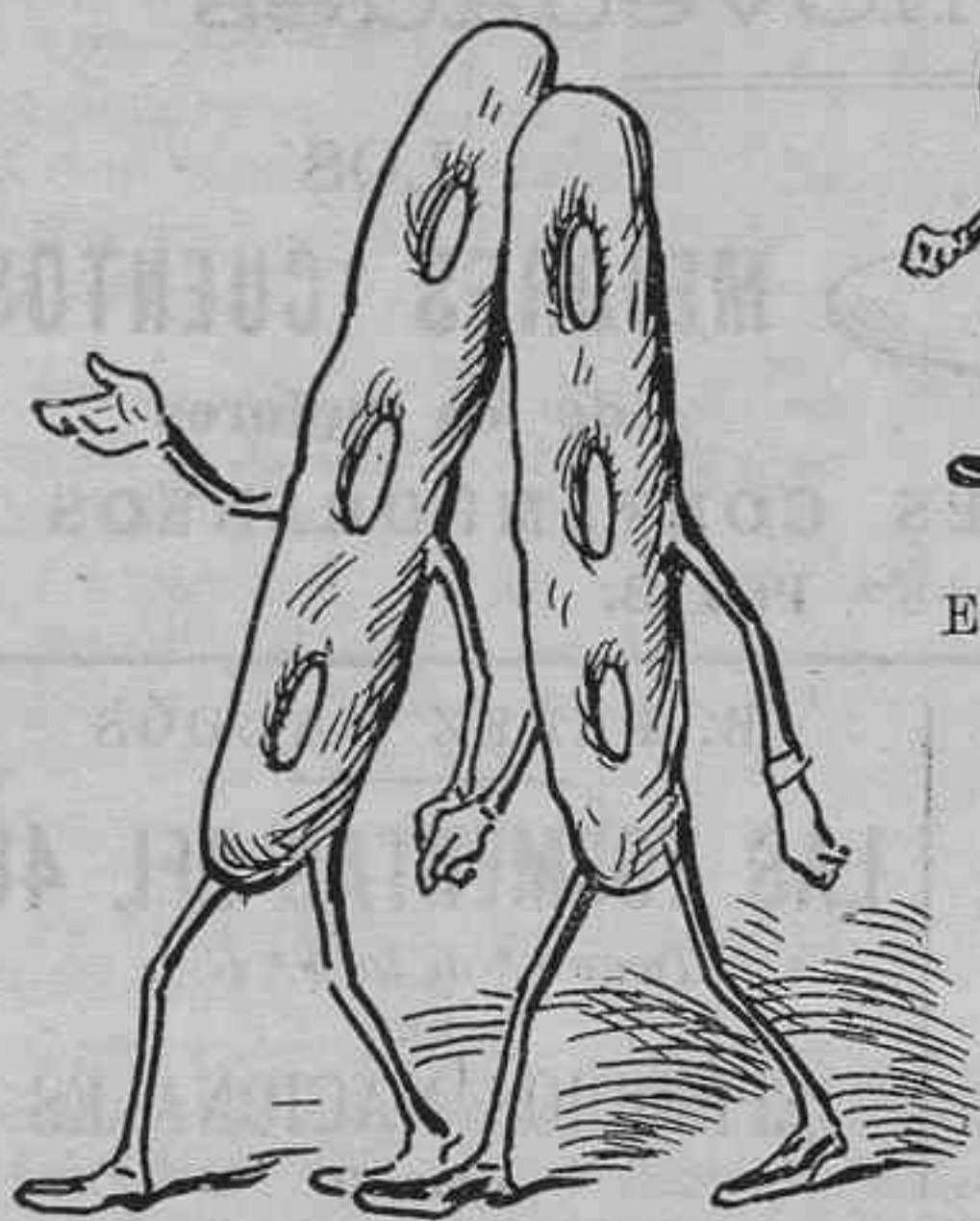
Ptas. 2

En la Librería Española de Antonio
López, Rambla del Centro, 20,
SE ADMITEN ENCARGOS DE

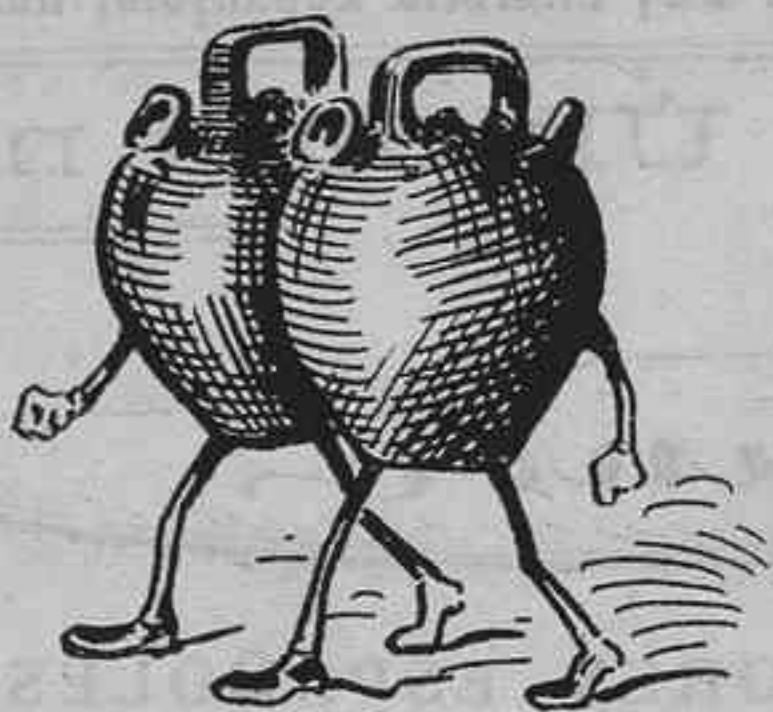
Librería Extranjera

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

PER LAS FESTAS DE LA MERCÉ
LO QUE HAURIA DE VENIR

Las cocas de Vilanova.

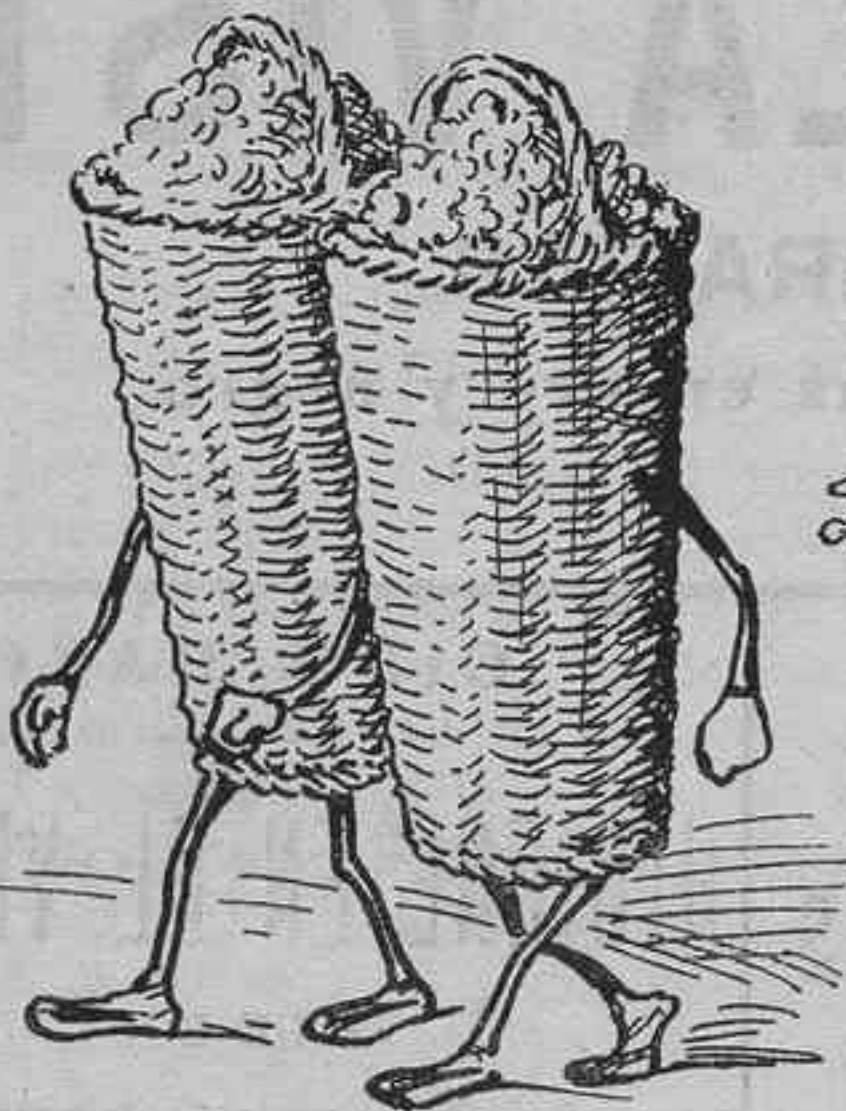
Els cantis de Vilafranca.

Las admetllas d' Arenys.

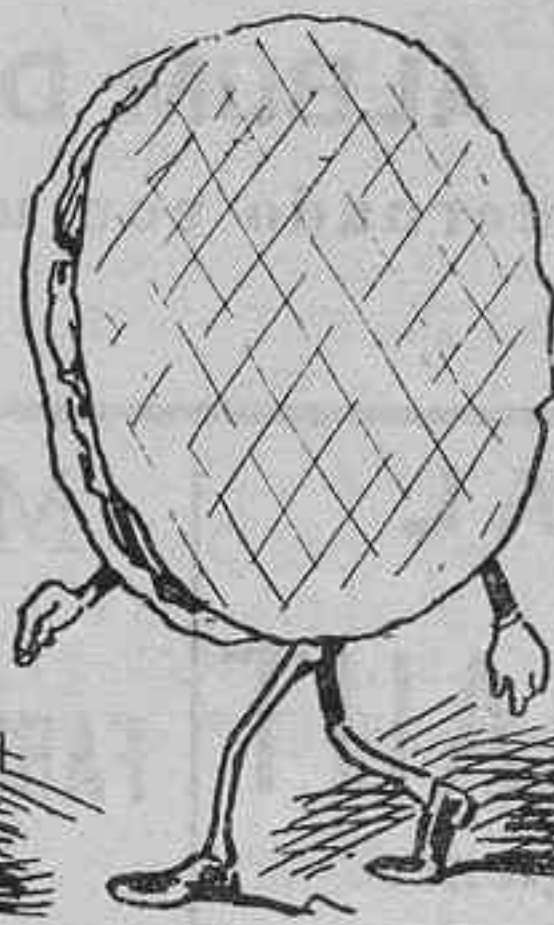
Els borregos de Cardedeu

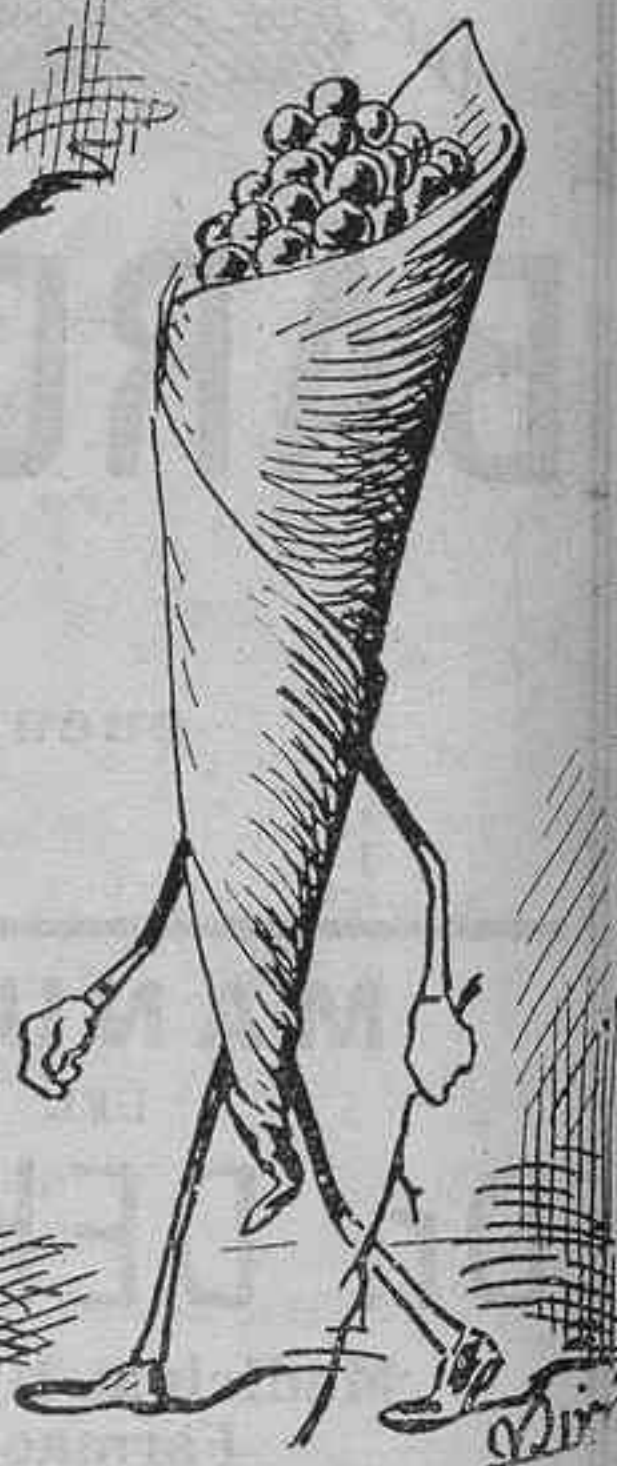
Las maduixas de Moncada.

Las llançonissas de Vich.

Els turrons d' Agramunt.

Las cireras d' Arbós.

LO QUE NO CAL QUE VINGUI

La Patúm.

La Mulassa.

Las cucas feras.

El Drach.